

Ewa Patra

WYKORZYSTANIE NIETYPOWYCH FORM ZATRUDNIENIA JAKO ELEMENT ELASTYCZNOŚCI RYNKU PRACY W POLSCE

Streszczenie

Jednym z efektów uelastyczniania środowiska pracy jest odchodzenie od tradycyjnie pojmowanego stosunku pracy i rozpowszechnianie się niestandardowych form zatrudnienia i organizacji pracy. Stają się one cechą charakterystyczną rynków pracy, dotyczą zarówno pracowników, pracodawców, jak i instytucji je regulujących.

Przedmiotem niniejszej pracy jest analiza i ocena wpływu wykorzystywania nietypowych form zatrudnienia na proces uelastyczniania się polskiego rynku pracy. Tak zdefiniowany obszar wynika z założenia, że różnorodność i efektywność stosowania form zatrudnienia, determinują w znacznym stopniu sytuację na polskim rynku pracy, jak również kształtują charakter i skalę procesów na nim zachodzących.

Celem głównym dysertacji jest identyfikacja uwarunkowań determinujących wykorzystywanie elastycznych form zatrudnienia na polskim rynku pracy. Cele dodatkowe przyjęte w rozprawie dotyczą: określenia istoty i znaczenia elastyczności w procesie przemian na współczesnych rynkach pracy, oceny stanu i kierunku zmian stosowania nietypowych form zatrudnienia w Polsce, konstrukcji rekomendacji pełniejszego wykorzystania elastycznych form zatrudnienia na polskim rynku pracy.

W rozprawie zastosowano szereg metod badawczych. Najistotniejsze z nich to analiza opisowa i funkcjonalna, synteza, metoda sondażu diagnostycznego oraz metody statystyczne.

Rozprawa ma konstrukcję problemową i składa się z trzech rozdziałów. W rozdziale pierwszym ujęto przedmiot rozważań z najbardziej ogólnej perspektywy. Rozważania ukierunkowano na przedstawienie istoty elastyczności rynku pracy, uwarunkowań jej rozwoju oraz charakterystyce wybranych mierników elastyczności rynku pracy. W tej części dysertacji opisano także wymiary elastyczności rynku pracy. Rozdział kończy charakterystyka adaptacji koncepcji *flexicurity* do specyfiki polskiego rynku pracy. Rozdział drugi został poświęcony opisowi nietypowych form zatrudnienia występujących na polskim rynku pracy, co stanowi uszczegółowienie wcześniejszych rozważań. Ostatnia część rozdziału poświęcona jest rozważaniom, bazującym na analizie statystycznej. Umożliwiły one ukazanie zakresu stosowania nietypowych form zatrudnienia na polskim rynku pracy. W rozdziale trzecim wskazano uwarunkowania stosowania elastycznych form zatrudnienia na rynku pracy w Polsce. W tym celu poddano analizie przesłanki o charakterze ekonomicznym, społecznym i

prawnym oraz omówiono ich wpływ na wykorzystywanie nietypowych form pracy. W dalszej kolejności omówiono przeprowadzone badanie empiryczne. Na podstawie uzyskanych wyników i wniosków z badania oraz wcześniejszej analizy literatury przedmiotu opracowano rekomendacje w zakresie bardziej efektywnego wykorzystywania elastycznych form zatrudnienia, uwzględniającego specyfikę polskiego rynku pracy.

W efekcie przeprowadzonych rozważań teoretycznych i badań empirycznych potwierdzono, że sposób wykorzystania elastycznych form zatrudnienia na polskim rynku pracy warunkuje proces jego uelastyczniania.

Słowa kluczowe: rynek pracy, elastyczność rynku pracy, strategia *flexicurity*, rynek pracy w Polsce, Unia Europejska, elastyczne formy zatrudnienia, praca na czas określony, praca w niepełnym wymiarze, samozatrudnienie, umowa zlecenie, praca zdalna.